

19.10.2021

TALMANSKONFERENSENS ANVISNING OM UTSKOTTSSAMMANTRÄDEN FÖR HÖRANDE PÅ DISTANS

Hörande på distans

Enligt 37 a § 1 mom. i riksdagens arbetsordning får ett utskott sammanträda med hjälp av it-utrustning och förbindelser som talmanskonferensen godkänt för att höra sakkunniga och personer som avses i 37 § 2 mom. i arbetsordningen (*hörande på distans*).

Med uttrycket ”sammanträda” i 37 a § i arbetsordningen avses att det är fråga om ett utskottssammanträde och att sammanträdet får hållas med distanskontakt. Utskottets medlemmar får således på samma sätt som de sakkunniga som ska höras antingen delta i sammanträdet med distanskontakt eller vara fysiskt närvarande vid sammanträdet. (TKF 2/2021 rd, s. 6–7.)

När en sakkunnig hörs genom distanskontakt vid ett fysiskt sammanträde, dvs. så att utskottets medlemmar är fysiskt närvarande vid sammanträdet och endast den sakkunniga deltar i hörandet genom distanskontakt, är det inte fråga om ett sådant utskottssammanträde för hörande på distans som avses i bestämmelsen i arbetsordningen.

Bestämmelserna om utskottssammanträden för hörande av sakkunniga på distans tillämpas med stöd av 41 § 2 mom. i riksdagens arbetsordning också på arbetet i utskottens delegationer.

Vid utskottens sammanträden för hörande på distans iakttas utöver denna anvisning även talmanskonferensens allmänna anvisningar av den 11 december 2019 (Utskottshandboken 2019).

Utgångspunkten är ett fysiskt sammanträde

Grundlagsutskottet har betonat att utgångspunkten är att utskotten i allmänhet ska höra sakkunniga vid fysiska sammanträden. I samband med det har grundlagsutskottet betonat vikten av att sakkunnighörandet är grundligt och interaktivt, särskilt när man behandlar ärenden som bedömts vara juridiskt komplicerade eller omtvistade (GrUB 13/2021 rd, s. 2).

När man överväger ett utskottssammanträde för hörande på distans kan man beakta till exempel utskottets arbetssituation och arten av det ärende som behandlas (TKF 2/2021 rd, s. 5). Det kan vara motiverat att sammankalla ett utskott till sammanträde på distans eller att vid ett fysiskt sammanträde höra en sakkunnig genom distanskontakt också till exempel när man hör sakkunniga som befinner sig utomlands eller längre bort från Helsingfors i Finland.

Vid ett utskottssammanträde för hörande på distans får man höra både sakkunniga och de personer som avses i 37 § 2 mom. i riksdagens arbetsordning. Grundlagsutskottet har noterat att det i momentet föreskrivs om en skyldighet för ett utskott att ge vissa företrädare tillfälle att bli hörda (GrUB 13/2021 rd, s. 3). Även detta bör beaktas vid bedömningen av det lämpligaste sättet att ordna hörandet i ett utskott.

Vid ett sammanträde vars syfte är att höra sakkunniga på distans fattas inga beslut

Ett utskottssammanträde vars syfte är att höra sakkunniga på distans kan hållas endast för att höra sakkunniga, inte för någon annan behandling av ärenden eller för att fatta beslut. Vid ett sådant sammanträde får man

således inte formellt besluta exempelvis om att avsluta sakkunnighörandet, utan även detta ska beslutas vid ett fysiskt utskottssammanträde som hålls separat från det sammanträde vars syfte är att höra sakkunniga på distans. (TKF 2/2021 rd, s. 7.)

Utskottets ordförande kallar utskottet till sammanträde

Enligt 35 § 1 mom. i riksdagens arbetsordning kallar utskottets ordförande utskottet till sammanträde. Ordföranden ska således kalla utskottet antingen till ett ordinarie fysiskt sammanträde eller till ett sammanträde på distans för att höra sakkunniga. (TKF 2/2021 rd, s. 7.)

I praktiken sammanträder ett utskott enligt sin möteskalender och det beslut som fattats vid utskottets föregående sammanträde. Utskotten kan således om det behövs diskutera och komma överens om mötestider under sammanträdena. (Utskottshandboken 2019, s. 42).

När ordföranden överväger att ordna ett sammanträde på distans för att höra sakkunniga ska han eller hon också beakta den diskussion som eventuellt förts i utskottet om hur hörandet ska ordnas (GrUB 13/2021 rd, s. 3).

Talmanskonferensen godkänner den utrustning som ska användas

Enligt 37 a § 1 mom. i riksdagens arbetsordning får ett utskott sammanträda för att höra sakkunniga på distans endast med hjälp av it-utrustning och förbindelser som talmanskonferensen godkänt för ändamålet.

Beslut om dessa frågor har fattats genom talmanskonferensens beslut om informationsteknik vid hörande av sakkunniga på distans i utskotten (...)

Också sakkunniga som hörs genom distanskontakt ska använda riksdagens distansarbetsprogram för att upprätta en förbindelse med utskottet (TKF 2/2021 rd, s. 7).

Krav på informationssäkerhet vid distanskontakt

En förutsättning för att hålla ett utskottssammanträde vars syfte är att höra sakkunniga på distans är att de som har rätt att delta och att vara närvarande har informationssäker förbindelse (*distanskontakt*) med varandra.

Med informationssäker avses i det här sammanhanget framför allt att utomstående inte vid distanskontakten får information om utskottets arbete och att integriteten och riktigheten bevaras i fråga om meddelanden och uppgifter som förmedlas via distanskontakt (TKF 2/2021 rd, s. 8).

En ledamot som deltar i ett utskottssammanträde vars syfte är att höra sakkunniga på distans ska befinna sig i Finland.

Ett utskottssammanträde på distans kan ordnas med hjälp av antingen Teams-tjänsten eller eTuve-tjänsten (se talmanskonferensens beslut om informationsteknik vid hörande av sakkunniga på distans i utskotten...).

När Teams-tjänsten används loggar ledamoten in till tjänsten med användar-ID som administreras av riksdagen, det vill säga i praktiken genom att svara direkt på utskottets kalenderkallelse med hjälp av den anordning för distansarbete som riksdagen ställer till ledamotens förfogande (se talmanskonferensens beslut om informationsteknik vid hörande av sakkunniga på distans i utskotten...).

Endast de sakkunniga som kallats för att höras på distans i utskottet loggar in som gäster till Teams-sammanträdet. Ledamöter loggar inte in till tjänsten som gäster. Ordföranden för sammanträdet eller en tjänsteman i

utskottet godkänner en sakkunnig som kallats för att höras på distans som gäst vid ett distanssammanträde. Tjänstemannen loggar ut en sakkunnig från distansmötet efter att han eller hon har hörts.

När tjänsten eTuve används loggar ledamoten in till tjänsten med sitt för- och efternamn.

Vid sammanträdet måste man i tillräckligt hög grad kunna säkerställa identiteten hos de som deltar i hörandet på distans (GrUB 23/2020 rd, s. 6).

I början av ett sammanträde vars syfte är att höra sakkunniga på distans ska det kontrolleras att endast de som har rätt att delta loggar in. Vid namnupprop ska en bildförbindelse användas. Detsamma gäller när man loggar in till ett hörande på distans medan hörandet redan pågår.

Kravet på informationssäkerhet är en juridisk förutsättning för utskottssammanträden på distans, och därför ska ordföranden för ett sådant sammanträde avbryta eller avsluta sammanträdet omedelbart om han eller hon upptäcker att informationssäkerheten konkret äventyrats under hörandet. (TKF 2/2021 rd, s. 8.)

Krav på distansförbindelse mellan deltagarna

En förutsättning för att hålla ett utskottssammanträde vars syfte är att höra sakkunniga på distans är att de som har rätt att delta och att vara närvarande har distansförbindelse med varandra.

Det innebär att varje person som är med i sammanträdet ska ha förbindelse med varje annan person som deltar i sammanträdet (TKF 2/2021 rd, s. 8).

Krav på konfidentialitet i utskottsarbetet

Enligt 37 a § 2 mom. i riksdagens arbetsordning ska arrangemangen för ett hörande på distans vara sådana att hörandet kan ske konfidentiellt och att utomstående inte får veta något om de aktuella ärendena eller handlingarna innan de blir offentliga.

Med arrangemang avses här förutom den utrustning och de förbindelser som står till förfogande också hörandets förlopp rent konkret, och det svarar i sista hand mötesordföranden för.

Teams-tjänstens chattfunktion får inte användas för annan kommunikation än sådan som gäller mötestekniska frågor.

Ordföranden för utskottssammanträdet ansvarar för att utskottets diskussioner kan föras konfidentiellt också vid hörande på distans och att utomstående inte får handlingarna i ett ärende eller uppgifterna i dem i förtid. Ordföranden bör också påminna sakkunniga som ska höras i utskottet om att sammanträdet är konfidentiellt och icke-offentligt. Om ordföranden upptäcker att det föreligger risk för att utomstående får kännedom om konfidentiella diskussioner eller uppgifter, ska han eller hon avbryta eller avsluta hörandet. (TKF 2/2021 rd, s. 8–9)

Enligt 37 a § 2 mom. i riksdagens arbetsordning ska en ledamot som deltar i ett utskottssammanträde genom distanskontakt se till att inga utomstående befinner sig i samma utrymme medan sammanträdet pågår.

Man får således inte delta i ett sammanträde vars syfte är att höra sakkunniga på distans till exempel i ett café som är öppet för allmänheten eller i en allmän kupé under en tågresa. För att säkerställa att utskottssammanträdena är konfidentiella ska en ledamot som deltar i ett

sammanträde genom distanskontakt själv se till att det varken finns eller under sammanträdet kommer någon utomstående till det utrymme han eller hon använder för distansarbete. TKF 2/2021 rd, s. 9, GrUB 13/2021 rd, s. 3).

Om en utomstående person trots säkerhetsåtgärder kan komma in i utrymmet, ska en ledamot som deltar genom distanskontakt genast underrätta mötesordföranden om detta. Ordföranden ska då besluta vad som ska göras för att sammanträdet fortsatt kan ske konfidentiellt eller besluta om att avbryta eller avsluta sammanträdet.

Den som deltar i ett hörande på distans i ett utskott får inte äventyra konfidentialiteten i utskottsarbetet med it-utrustning, exempelvis genom att delta i andra distanssammanträden under ett utskottssammanträde på distans (TKF 2/2021 rd, s. 8) eller genom att föra telefonsamtal under utskottets distanssammanträde.

Förbud mot behandling av sekretessbelagda ärenden och ärenden som omfattas av sekretess

Vid hörande på distans får på grund av 37 a § 3 mom. i riksdagens arbetsordning varken sekretessbelagda handlingar eller ärenden som omfattas av sekretess behandlas.